

Tuberkuliozės diagnostika

SERGANTIEMS TB PACIENTAMS LIGA GALI PASIREIKŠTI BESIMPTOME INFEKCIJA ARBA GALI IŠSIVYSTYTI IKI GYVYBEI PAVOJINGOS LIGOS.

TB PACIENTAI PRISKIRIAMAI:

➤ **latentinei tuberkuliozės infekcijai (LTBI)**, kuri yra besimptomė ir neužkrečiama būklė

➤ **aktyviai tuberkuliozės ligai**, kuri yra užkrečiama.

Pacientams gali pasireikšti bendrieji simptomai, tokie kaip karščiavimas, nuovargis, apetito stoka ir svorio netekimas, o sergantiems plaučių TB – nuolatinis kosulys bei kosulys krauju sergant pažengusia liga.

Tačiau kai kurie pacientai, sergantys aktyvia TB, gali būti besimptomiai – t. y. subklinikinė tuberkuliozė.

Vaikų TB diagnozė nustatoma įvertinus:

- išsamią anamnezę;
- TB kontaktą;
- klinikinius ligos simptomus;
- ITM ir IGRA mėginio rezultatus;
- krūtinės ląstos radiologinius tyrimus; mikroskopinių, bakteriologinių, molekulinų genetinių bei histologinių tyrimų rezultatus;
- kitų organų radiologinius bei instrumentinius tyrimus, jei reikia;
- kitus laboratorinius tyrimus, jei reikia

Neabejotini TB diagnozės kriterijai:

- TM radimas tiriamoje medžiagoje;
- histologinis TB granulomos vaizdas ir RAB (+) bei vėlesnis TM patvirtinimas.
- Jei TM nenustatyta, TB diagnozuojama kliniškai, atsižvelgiant į tam tikrų klinikinių simptomų ir požymių visumą.

Pirminėje sveikatos priežiūroje dirbančio vaikų ligų gydytojo ar bendrosios praktikos gydytojo teikiama pagalba:

- Įtaria TB, atlieka tuberkulino mėginį ir prireikus siunčia vaikų pulmonologo konsultacijos.
- Tikrina rizikos grupės vaikus dėl TB ir kasmet jiems atlieka tuberkulino mėginius, o prireikus siunčia vaikų pulmonologo konsultacijos.
- Atlieka tuberkulino mėginius vaikams prieš pirmąją klasę ir įtarę TB siunčia gydytojo vaikų pulmonologo konsultacijos.
- Nustatę vaikui TB ar LTBI, tiria kitus šeimos narius ir prireikus siunčia gydytojo pulmonologo konsultacijai.
- Tęsia ambulatorinį TB gydymą po stacionarinio gydymo (kasdien jo akivaizdoje vaikas turi išgerti VNTB), jei vaikui nėra galimybės gydytis DOTS kabinete.
- Tęsia nedarbingumo pažymą TB sergančio vaiko mamai / tėvui, kol vaikas negali lankyti kolektyvo.

Kiekvienais metais tuberkulino mėginiai turi būti atliekami 7 metų amžiaus ir šių rizikos grupių vaikams:

1. neskiepytiems nuo tuberkuliozės;
2. bendraujantiems su sergančiais tuberkulioze (šeimoje, kolektyve);
3. dažnai sergantiems viršutinių kvėpavimo takų ligomis;
4. sergantiems lėtinėmis ligomis;
5. gydomiems kortikosteroidais;
6. infekuotiems ŽIV arba esant kitoms imunodeficitinėms būklėms;
7. iš socialinės rizikos šeimų;
8. gyvenantiems sutrikusio vystymosi kūdikių namuose, vaikų globos namuose, internatuose, pensionatuose;
9. migrantams.

Vakcina nuo tuberkuliozės (BCG). Skiepijimas nuo TB Lietuvoje yra įtrauktas į LR profilaktinių skiepijimų kalendorių ir kompensuojamas valstybės lėšomis. Naujagimiai dažniausiai skiepijami 2–3 gyvenimo parą. Daugeliu atvejų injekcijos vietoje, kairiajame žaste, lieka povakcininis randelis, todėl galima atpažinti, ar vaikas skiepytas nuo TB.

Svarbu

Jei artimoje aplinkoje buvo nustatytas atviros plaučių TB atvejis, šeima turi apsilankyti pas šeimos gydytoją ar pediatrą, kad vaikas būtų patikrintas dėl užsikrėtimo TB. Įvertinus ITM rezultata bus nuspręsta, ar reikia dar kitų tyrimų bei profilaktinio gydymo nuo LTBI.

Prevencijos ir saugumo priemonės sąlytį su ligoniu turėjusiems asmenims

Asmenims, turėjusiems sąlytį su ligoniu/sukėlėjo nešiotuju, kurio diagnozė patvirtinta medicinos įstaigoje, rekomenduojama vengti ilgalaikio buvimo su sergančiuoju uždaroje patalpoje (kambaryje, kabinete, klasėje ar pan.)

- naudoti kvėpavimo takus apsaugančias medicinines kaukes
- reguliariai ir kuo dažniau vėdinti visas patalpas užtikrinant veiksmingą oro ventilaciją, naudoti ventiliatorius; kruopščiai valyti aplinkos paviršius
- nesinaudoti ligonio daiktais; kruopščiai plauti rankas; atidžiai stebėti savo ir sąlytį turėjusių vaikų sveikatos būklę. Ilgalaikį sąlytį turėjusiems asmenims (šeimoms, kolektyvo nariams) rekomenduojama profilaktiškai pasitikrinti sveikatą pagal gydytojo nurodymus
- sergančiųjų šeimose gimusius naujagimius skiepyti nuo tuberkuliozės

- stiprinti imunitetą, valgyti pilnavertį maistą, nebadauti, dažniau ir ilgiau būti gryname ore
- reguliariai profilaktiškai tikrintis sveikatą, tikrinti kūdikių ir vaikų sveikatą gydymo įstaigoje pagal gydytojo rekomendacijas.